SFÂNTUL ANTIM IVIREANUL,
MITROPOLITUL ȚĂRII ROMÂNEȘTI

SFATURI CREȘTINO-POLITICE CĂTRE PREACREDINCIOSUL ȘI PREAÎNĂLȚATUL DOMNITOR ȘI VOIEVOD AL TOATĂ UNGRO-VLAHIA, DOMNUL IOAN ȘTEFAN CANTACUZINO

SFATURI CREŞTINO-POLITICE CĂTRE PREACREDINCIOSUL ŞI PREAÎNĂLŢATUL DOMNITOR ŞI VOIEVOD AL TOATĂ UNGRO-VLAHIA, DOMNUL IOAN ŞTEFAN CANTACUZINO

ALE PREA SFINŢITULUI ŞI DE DUMNEZEU PĂZITULUI MITROPOLIT ANTIM DIN IVIRIA[1]

Cele trei strălucite semne, pe care le ai în stemă,
Corbul, Crucea şi vulturul, te arată mare întru toate,
Ştefane Cantacuzino, mărirea voievozilor,
Cinstea şi lauda străluciţilor tăi strămoşi.
Vulturul arată nobleţea neamului tău
Şi slăvita Împărăţie Romană, pe care au avut-o.
Corbul dovedeşte că eşti domnitor al Valahiei
Şi cel mai bun conducător al poporului tău şi al ţării tale.
Iar prea cinstita Cruce te mărturiseşte ocrotitor
Al Bisericii lui Hristos şi cinstitor[2] al dreptei credinţe.

---

1. Astfel e numit autorul cărţii în ediţia din 1715.

2. Voievodul Ştefan Cantacuzino este numit „λάτρης" (latris) = adorator, cinstitor „al dreptei credinţe", adică al Ortodoxiei.

INTRODUCEREA AUTORULUI CĂTRE DE DUMNEZEU CINSTITORUL DOMNITOR

Ştiind, prea cinstite şi iubitorule de Hristos Domn, dragostea prea fierbinte şi dorinţa dumnezeiască, pe care le are Inălţimea Voastră de a guverna fără greşeală, şi aşa cum este bineplăcut lui Dumnezeu, pe supuşii pe care vi i-a încredinţat Dumnezeu; cunoscând, de asemenea, şi râvna ce o aveţi de a vă împodobi conduita morală cu înţelepciune şi cu o cultură demnă de un domnitor, am adunat din cugetările înţelepţilor şi ale învăţătorilor din vechime pe cele mai importante şi mai potrivite, adică pe cele care contribuie la o astfel de guvernare, şi am realizat o ***Antologie de cugetări*** din diferite cărţi de cugetări.

Cugetările pe care le-am adunat, le-am transpus în versuri simple politice ritmice, pentru a fi mai uşor de înţeles şi de reţinut. Scopul meu a fost să le dedic persoanei voastre de Dumnezeu cinstitoare, din tot sufletul şi cu binecuvântări părinteşti. De aceea, am pus la acrostihul versurilor[3], titlul întreg al acestei cărţi. Aşadar, dacă va lua cineva prima literă a fiecărui vers, va găsi titlul în întregime, de la început (adică de la *smeritul mitropolit)*

3. Acrostihul este poezia în care literele iniţiale ale versurilor, citite vertical, formează un cuvânt, în cazul de faţă titlul cărţii. La traducere nu s-au putut păstra aceleaşi litere la începutul fiecărei cugetări a Sfântului Antim.

până la sfârşit, unde scriu *binecuvântarea apostolică*. Pentru aceasta, vă rog să fie primită cu bunăvoinţă această scriere, să fie citită cu mare grijă, iar cine o va citi va avea roade folositoare şi în viaţă va fi binecredincios.

ACROSTIHUL

Smeritul mitropolit al Ungro-Vlahiei, Antim din Iviria, prea Înălţatului şi de Dumnezeu cinstitorului domnitor al întregii Ungro-Vlahii domnului domnului[4] Ioan-Ştefan Cantacuzino Voievod, iubit fiu şi binefăcător al smereniei noastre - întru Duhul Sfânt - har, milă şi ajutor de sus - de la Dumnezeu Atotţiitorul - şi binecuvântare apostolică[5].

*****

Atunci când atât nobleţea, cât şi demnităţile sunt împodobite cu ştiinţă, cu sfaturi şi mustrări, toate acestea îl fac pe om înţelept, bine-văzut de toţi ceilalţi oameni, demn de laudă şi admirat în veacuri nesfârşite. Acestea îl îndrumă: cum să guverneze pe alţii şi pe el însuşi şi să trăiască în demnitate; pe care oameni să-i accepte şi pe care să-i ocolească, iar de la legea lui Dumnezeu să nu se îndepărteze vreodată.

---

4. Expresia de reverenţă, atunci când se adresează cineva către un bărbat, în limba greacă, este „κύριος κύριος" (kyrios kyrios) = domnul domnul.

5. Sfântul Antim îl binecuvintează pe voievod cu „binecuvântare apostolică", deoarece este arhiereu al Bisericii Ortodoxe, care este „una, sfântă, sobornicească şi apostolică Biserică".

Pentru toate cele de mai sus, împăraţii, domnitorii şi regii care au fost buni guvernatori şi au dorit să asculte sfaturile şi mustrările au fost preamăriţi de pronia dumnezeiască.

De aceea, o, prea Înălţate, ca un om înţelept şi blând, ca să-ţi prea măreşti ţara, să adaugi, pe lângă celelalte lucruri pe care le-ai învăţat şi pentru care ne-ai fost pus ca cel mai bun stăpânitor, şi sfaturile pe care ţi le ofer cu părintească bunăvoinţă, ca să te facă fericit.

Pentru toate acestea, încep acrostihul cu îndemnuri, sfaturi şi o parte din cugetări.

ÎNCEPUTUL STIHURILOR, CE AU CA ACROSTIH ÎNSEMNAREA DE MAI SUS

Întâiul sfat, prea puternice, prima îndemnare, care este şi prima poruncă şi vestire de la Dumnezeu, este aceasta: iubeşte, cinsteşte şi adoră[6] pe Dumnezeu, Creatorul tău; să ai totdeauna, în sufletul tău, teamă de El. Având teamă de El, ai şi înţelepciunea însăşi întru tine, după cum spun *Pildele*[7].

Să te păzeşti, prea dorite, ca să nu faci jurământ vreodată, dacă vrei să te mântuieşti.

6. Adorarea (λατρεια = latreia) se îndreaptă numai către Dumnezeu Cel în Treime.

7. „Începutul înţelepciunii este frica de Dumnezeu" (*Pildele lui Solomon* I, 7).

Străduieşte-te cât poţi ca să faci ceea ce este plăcut Ziditorului tău şi să-L rogi totdeauna pentru binefaceri.

Proprietatea soarelui este să strălucească, iar calitatea bunului stăpânitor este să se îngrijească de toţi.

Mulţimea înţelepţilor şi a poeţilor spune cu claritate câţi dintre domnitori au fost împodobiţi cu bunele moravuri.

Dumnezeu Cel Atotputernic ţi-a dat o mare cinste, învrednicindu-te să fii singur stăpânitor. De aceea, cu atât mai mult trebuie să-L cinsteşti şi, mai ales, să Îi mulţumeşti în particular şi înaintea oamenilor.

Să iubeşti pe toţi supuşii tăi deopotrivă şi să nu faci deosebiri între cei străini ori între oamenii locului. Să îi iubeşti precum un tată îşi iubeşte copiii, deoarece trebuie să le faci bine tuturor.

Cetăţenii ţării tale să îţi fie supuşi şi ascultători şi să-ţi ofere în dar părerea bună despre tine, stăpânitorul lor. Aceştia să aibă între ei bună înţelegere, iar dezbinarea să o alungi departe de sufletele lor.

Ochiul este luminătorul trupului[8], iar stăpânirea este ajutorul oraşului. Deci ochiul sănătos îndreptează trupul tău, iar domnitorul cel drept îşi întăreşte tronul.

Mare dar vei avea de la Dumnezeu pentru sufletul tău, dacă în viaţa ta vei judeca drept pe prietenii şi pe vrăjmaşii tăi.

---

8. *Matei* 6, 22.

Îndepărtează de la tine judecarea şi vorbirea de rău a altora, fiindcă acestea sunt ca un şarpe cu două capete şi aduc mare pierdere.

Iubeşte pe supuşii tăi cu o adevărată dragoste pentru oameni, ca să te iubească şi aceştia din toată inima.

Să nu te stăpânească niciodată supărarea care se dovedeşte violentă, pentru că domnitorului îi este caracteristică stăpânirea patimilor proprii. Să fii blând, echilibrat, liniştit cu cei buni, fiindcă Dumnezeu vrea să fii un om deosebit.

Pe cei drepţi să îi ai sfetnici pentru toate faptele tale, fiindcă fapta necugetată se numeşte rea.

Îndepărtează pe boieri de la nedreptate, porunceşte-le să lase deoparte viclenia, deoarece, fiul meu, pe cât de mult aduce neajunsuri cel ce face nedreptate, pe atât de mult face rău cel ce îl iartă pe cel nedrept.

Vei deveni fericit şi vei fi în siguranţă dacă aduci pace şi dacă faci să înceteze faptele ruşinoase[9]. Îndepărtează de la tine pe cei care săvârşesc fapte ruşinoase, iar ca fii ai ţării să-i ai numai pe făcătorii de pace.

Să stăpâneşti, prea puternice, mai ales cu dragoste şi să nu aduci vreodată vătămare supuşilor tăi.

O, ce mare dar este facerea de bine, iar fapta bună înalţă şi îndumnezeieşte sufletul şi trupul, le curăţă de păcate; pe fiu îl desăvârşeşte ca pe un soare strălucitor. Ai venit cu strălucire dumnezeiască, ca o stea luminoasă, nu ca să te luminezi, ci ca să faci binele.

---

9. Sfântul Antim numeşte faptele ruşinoase „scandaluri".

Să te gândeşti totdeauna asupra naturii omeneşti, anume că ea a fost făcută din pământ.

Pe cei buni să îi urmezi. Faptele bune ale împăraților să le urmezi şi să cugeți la ele, fiindcă tu eşti un domnitor vrednic. Când vei face aceasta, toți supuşii tăi vor trăi cu înțelepciune, iar ție, domnitorului lor, îți vor dori să trăieşti ani mulți.

Să cunoşti şi pe duşmanul stăpânirii tale, care este, în acelaşi timp, vrăjmaşul cel puternic al țării tale.

Îngrijeşte-te ca să-ți înfrumusețezi viața cu fapte bune, cât vei putea de mult, în tot timpul vieții tale.

Cel mai important lucru şi, în acelaşi timp, un semn al unei nobleți cu adevărat regale este ca voievodul să fie întru totul de acord cu el însuşi: să-şi respecte totdeauna neschimbate promisiunile făcute şi, în inima sa, să aibă aceleaşi gânduri[10].

Să fii un înțelept judecător pentru tine însuți: cugetul şi voința ta să se vadă în hotărârile tale. Judecă-ți faptele personale ca şi cum le-ai vedea într-o oglindă, iar faptele nedemne îndepărtează-le de la tine ca pe nişte hoți.

Dacă vrei ca toți să te proclame folositor şi renumit şi să te numească Stăpânitor şi tată al lor, să-i consideri pe supuşii tăi ca fiind fii ai tăi.

Dacă vrei să te îmbogățeşti cu toate cele necesare de la Dumnezeu, să fii cel mai bun stăpânitor pentru

---

10. Centrul gândirii este rațiunea omului. Prin exprimarea de mai sus, Sfântul Antim îndeamnă pe voievod ca faptele sale să fie „încălzite" de dragostea către oameni.

sărmanii străini, pentru ca ei să laude pretutindeni nobleţea neamului[11]. Auzindu-se pretutindeni numele tău cel bun, blând şi primitor de străini, vor veni la tine oamenii de la marginile pământului.

În ţările necredincioşilor cei necăjiţi sunt arşi de multele impozite, de greutăţi şi de munci. Priveşte-i cum se chinuie şi să îţi pară rău de ei, ca unul ce le eşti tată. Fii blând cu aceştia, îndură-te spre aceşti fii ai tăi.

Să ai grijă ca să fii întru toate lăudat, în această viaţă, ca apoi, după moarte, să fii fericit.

Numai frica de Dumnezeu să o ai în sufletul tău, iar pe aceasta să o ai, ca un refugiu, şi în viaţa ta.

Credinţa ortodoxă să o ai drept cea mai înaltă înţelepciune, iar lipsa credinţei să îţi fie cea mai înjositoare nebunie. Legea[12] să o păzeşti totdeauna, să nu o încalci[13] şi de la cuvintele lui Hristos să nu te îndepărtezi. Când vei împlini poruncile lui Hristos, Care este Binefăcătorul tău, atunci vei deveni fiul blând al Dătătorului legii.

Cinsteşte şi respectă pe Dumnezeu cu dragoste, după cum El voieşte, iar nu din teamă pentru El, fiindcă Dumnezeu nu vrea aşa ceva.

Să te faci apărător al poruncilor Legii; acolo să îţi concentrezi vorbirea şi cugetarea, din tot sufletul tău.

---

11. Neamului românesc.

12. Lui Dumnezeu.

13. Pleonasmul este întâlnit în limba greacă, pentru a întări o idee.

Cunoaşte că diavolul răneşte cu desfătarea, însă biciuieşte cu ruşinea şi cu mult amar.

Domnul Cel Atotputernic zice, cu Sfatul Său[14]: *Te voi pune, omule, judecător întru cinstea mea*[15]. Acesta îşi cunoaşte propria persoană şi starea în care se află dacă, mai înainte, va cunoaşte cu adevărat pe Ziditorul său.

Înfrânează-ţi foarte bine dorinţa ta şi ai grijă să nu devină stăpână a cugetului tău.

Din întâlnirea cu alte persoane şi din vorbiri plăcute, mulţi oameni au câştigat, cu cinste, adevărata prietenie.

Virtutea este cea mai bună, dar şi ştiinţa este bună. Acestea îl înalţă pe om prin învăţătură şi îi oferă o bună reputaţie.

Alungă din sufletul tău invidia, care este foarte rea, fiindcă este caracteristic invidiosului ca totdeauna să fie îndurerat.

Atunci când devii prin cuvintele tale stăpân al duşmanului tău, să te faci judecător bun şi pentru propria ta persoană. Slăveşte şi mulţumeşte, pentru aceasta, Dumnezeului tău; lasă-l ca să-l judece Dumnezeu şi iartă-l pe duşmanul tău.

Omului credincios şi bunului păstor îi este caracteristic faptul de a sta ca un uriaş deasupra munţilor, adică să-şi respecte înţelegerile făcute şi să rămână neclintit în convorbirile pe care le are cu ceilalţi.

---

14. „Sfatul" lui Dumnezeu este cel al Preasfintei Treimi.

15. *Facere* 1, 28. Omul a fost pus de Dumnezeu să stăpânească peste toată creaţia văzută.

Omul să nu fie nesătul, ci să fie mulțumit cu ceea ce a dobândit pe cale legală și să nu se arate nerecunoscător. Să îndure cu bună cuviință cele ce vin de la Dumnezeu și zilnic să-I mulțumească pentru ce are în prezent.

O bună guvernare, după ceea ce spun filosofii, iese în evidență înaintea oamenilor prin trei lucruri: dacă se găsește pâine din belșug peste tot; dacă există dreptate puternică pentru toți oamenii; dacă oamenii circulă fără frică și fără osteneală.

După cum spun filosofii, este un bun conducător acela care: este demn de încredere; are dragoste părintească; este aspru în judecățile pe care le face; se gândește permanent la supușii săi, adică se îngrijește foarte mult de ei. Desigur, cel mai bun conducător este acela care, făcându-și prieteni[16], îi păstrează în inima sa. Acesta să aibă o dragoste adevărată, din inimă, și să arate celorlalți oameni, cu bucurie, că are pentru ei o adevărată dragoste. Pe de altă parte, dacă îi poartă în pântecele său[17], acel conducător este foarte rău și plin de nedreptate.

Să devii un exemplu bun pentru urmașii tăi și luptă-te pentru cele bune, după cum au făcut și strămoșii tăi.

Să nu arăți vreodată nepăsare cetățenilor tăi, pentru ca și ei să nu fie nepăsători față de hotărârile tale.

---

16. Pe ceilalți oameni.

17. Conducătorul nedrept caută mai mult să îi „mănânce", decât să aibă grijă de supușii săi.

Toate întâmplările din cauza cărora omul suferă în această lume, îl întunecă în încercarea de a se îmbogăţi sufleteşte. Şi iarăşi: dacă pătimim pentru cealaltă viaţă, toate acele lucruri ne aduc lumină şi mare slavă.

Să ai în vedere că oricine acuză pe alţi oameni, acela caută motiv ca să calomnieze către ceilalţi pe cei mari.

Compătimirea adevărată către cei mici a fost lăudată, pe bună dreptate, de către cei mai înţelepţi oameni.

O, câte dintre bucuriile depline ale acestei lumi au fost însoţite de întristare şi câte sunt pline de necazuri!

Pe prietenii tăi să îi iubeşti ca pe tine însuţi, cu atât mai mult cu cât - după ce i-ai încercat - îi socoteşti prieteni din tot sufletul.

Lumea este socotită, de către oamenii buni, noapte şi chin al iadului, însă cei răi văd lumea aceasta ca pe un paradis.

Cugetările nu sunt folositoare în practică, după cum zice însuşi Grigorie[18], atunci când Dumnezeu porunceşte ceva.

Toate binefacerile şi darurile închid gurile tuturor duşmanilor, ca şi cum le-ar pecetlui.

Respectă virtutea ca pe unica nobleţe sufletească, iar în al doilea rând să cinsteşti neamul strămoşilor tăi.

În timpul în care eşti pe tron să nu rezolvi, fără să cugeţi, vreuna din problemele pe care le ai; mai înainte să te sfătuieşti cu cei care au frică de Dumnezeu.

---

18. Sfântul Grigorie Telogul sau de Dumnezeu Cuvântătorul.

Să fugi de îngâmfare şi de slava deşartă, deoarece acestea îi îndepărtează pe toţi cei ce îţi sunt apropiaţi.

Să ştii, fiul meu, că toate cele lumeşti sunt pieritoare, schimbătoare şi nesigure, pline de toate necazurile. Lucrurile viitoare sunt liniştite, sigure, neschimbate, adevărate şi bine întărite[19].

Lumea este în sărbătoare, iar noi suntem ca nişte comercianţi în această lume falsă, zice Teologul[20].

Dând cele nestatornice, luăm împărăţia cerească. O, îndurare nemărginită şi mare a lui Dumnezeu! Mergem la ceruri prin milă, fii ai lui Dumnezeu fiind, pentru bunătatea Lui.

O, prea Înălţate! Fii binefăcător, iar Dumnezeu îţi va fi foarte folositor. Binefacerea biruieşte moartea şi îl face pe om egalul lui Dumnezeu, după cum zice Solomon[21].

Dacă eşti alături de doctorii sufletelor[22], vei deveni următor al poruncilor celor bune; vei învăţa de la ei ce trebuie să faci, cum trebuie să te porţi şi faptele sufleteşti pe care trebuie să le faci, pentru a dobândi viaţa[23].

O, fiul meu! Virtutea este liniştea sufletului, buna cuviinţă a stăpânitorilor şi a tuturor celor ce se mântuiesc. Boala moşteneşte lucrurile trecătoare ale acestei lumi, mărirea şi frumuseţea, iar moartea le câştigă.

---

19. Pe piatra adevărului, Care este Hristos Dumnezeu.
20. Sfântul Grigorie Teologul.
21. *Proverbele lui Solomon* 10, 2.
22. Aceştia sunt preoţii Bisericii Ortodoxe.
23. Viaţa veşnică.

Domnia şi biruinţa le-ai luat de la Dumnezeu, iar pe acestea să le păzeşti ca pe lucrul cel mai de preţ.

Să te străduieşti să întreci pe toţi în bunătate, după cum i-ai biruit deja prin mărire. Dacă voieşti să ai o mare victorie împotriva duşmanilor, o, fiul meu, caută să-ţi învingi patimile proprii.

Să fii blând şi îndurător cu supuşii tăi. Dacă iubeşti pe Dumnezeu, Îl ai ajutor şi, chiar dacă ai avea stăpânire asupra întregii lumi, să-ţi aminteşti că vei da socoteală la judecată.

Model de urmat, lumină şi exemplu să fii pentru oile tale, pentru a străluci ca soarele, prin faptele tale.

Să ai buni prieteni şi credincioşi pe slujitorii tăi care s-au dovedit credincioşi şi către alţi stăpânitori.

Pe omul pe care-l iubeşti să ţi-l faci prieten, spune cuvinte bune, despre el, şi laudă-l cu plăcere, fiindcă începutul prieteniei este lauda. Defăimarea, însă, este cauza duşmăniei.

Ca guvernator şi părinte să nu fii niciodată neglijent, ci totdeauna lucrează cu bucurie, ca să fii fericit.

Impozitele comunităţii să le aduni în pace, dacă voieşti să-ţi fericeşti ţara degrab.

Egalitatea adevărată să o găsească toţi şi să ai prieteni apropiaţi pe cei care spun adevărul. Dacă vei vedea că prietenul tău este prieten cu duşmanul tău, socoteşte-l vrăjmaş şi mincinos apropiat al tău. Cu un prieten al tău prefăcut şi posibil duşman să nu fii deschis întru totul, dacă vrei binele tău.

Bizuieşte-te pe legile şi poruncile date de tine. Îndeplineşte-ţi cu hotărâre îndatoririle tale, dacă vrei să crească faima şi onoarea ta.

Viaţa ta să fie dreaptă şi bineplăcută înaintea lui Dumnezeu, dacă doreşti să dobândeşti ajutorul lui Dumnezeu. Pe toţi oamenii să-i întâmpini cu amabilitate şi să faci bine tuturor, fiindcă sufletul generos este aproape de Dumnezeu. Să ai ajutor pe Dumnezeu şi nu vei avea război niciodată.

Să Îi fii dator lui Dumnezeu şi să ai prieteni pe oameni, iar pe cei apropiaţi şi pe străini să-i consideri prieteni deopotrivă.

Dacă duşmanul tău se consideră o mică furnică, tu să-l socoteşti foarte mare, iar atunci se va teme de tine.

O, fiul meu, dacă te vei păzi de trei fiare, să ştii că vei găsi vindecare sufletească. Fugi de iubirea banilor ca de o fiară, de mânie ca de un animal sălbatic şi de patimă.

Datoria medicilor este să dea medicamente bolnavilor şi să vindece. Tot aşa, domnitorii cei buni şi cei ce sunt lăudaţi se întristează mult atunci când cei săraci sunt nedreptăţiţi. Domnitorii înlătură nedreptatea şi îi eliberează pe săraci; aceia trimit pe boierii drepţi, care îndată îi scapă pe săraci.

Să preţuieşti pe supuşii tăi, alungă pe cei ce fac rău. Să supraveghezi pe cei din funcţiile publice cu atenţie, fiindcă, în ceea ce greşesc oamenii tăi, duşmanii vor arunca întreaga răspundere asupra ta.

O, prea puternice, să ocoleşti totdeauna pe oamenii linguşitori, pe cei nedrepţi, pe cei mincinoşi şi pe cei prea desfrânaţi, ca să nu corupă toată societatea, moravurile cele bune şi judecata ta cea bună. Linguşi-

torul este precum corbul, mincinosul e precum tâlharul, iar omul nedrept este ca un bădăran, ca o oglindă distrusă.

Rădăcină şi temelie[24] este adunarea cea bună, iar convorbirea cuviincioasă este sarea lucrurilor bune.

Acum, pentru că te afli la conducere, hotărăşti şi ai putere la stăpânire, să devii trandafirul virtuţii şi floarea binefacerii, pentru ca să te faci şi fiu al Împărăţiei de sus.

Gândeşte-te cum au trecut toate împărăţiile şi stăpânirile, care s-au sfărâmat ca visul. Lucrarea virtuţii trăieşte şi rămâne statornică şi îl face pe om, cu uşurinţă, egal cu Dumnezeu[25].

Iscoditorii faptelor noastre sunt prietenii noştri de astăzi, care toţi sunt numiţi, de către oameni, prieteni.

Să fii atent la lucrurile bune şi folositoare, pe toate să le observi, să te gândeşti la toate, pentru ca să trăieşti şi să domneşti bine. Mulţi domnitori au fost în această domnie, însă puţini au câştigat Împărăţia de sus. Tu, însă, strălucite domnitorule, cu guvernarea ta cea părintească şi plină de credinţă, câştigă-ţi sufletul.

Cel care se împrieteneşte cu oamenii cei buni, străluceşte, se măreşte şi îşi înfrumuseţează manierele.

Să cunoşti că cel mai bun medicament, atunci cînd vei avea supărări, este vindecarea cea bună şi bine-plăcută de la Dumnezeu. Fericirea deplină a domnitorilor este să ofere toată dreptatea supuşilor lor.

---

24. A unor bune relaţii sociale.

25. Prin sfinţenie, omul poate să fie la fel ca Dumnezeu, după har, iar nu după fiinţă.

Prietenia cu oamenii prost-crescuți are o temelie putredă; de aceea, să primești sfaturi de la oamenii înțelepți și cu experiență.

Prea strălucite și prea puternice, având trupul muritor, iar sufletul întru totul nemuritor în veci, să nu-ți lași niciodată sufletul gol ca și trupul, ci să-ți împodobești sufletul cel nemuritor.

Cu toate că ai ajuns domnitor, și chiar dacă vei deveni împărat, vei părăsi această viață și vei moșteni trei coți de pământ!

ALTE STIHURI POLITICE, SCRISE ÎN ALT FEL. TREI STIHURI DESPĂRȚITE CUPRIND O IDEE, AVÂND LA ÎNCEPUTUL VERSULUI ACEST ACROSTIH

MULT DORITULUI MEU DOMNITOR ȘTEFAN

În trei lucruri constă perfecțiunea omului[26]: să-și păzească credința[27], să rabde cele ce i se întâmplă în viață și, în al treilea rând, să guverneze cu judecată și cu înțelepciune.

Lumea aceasta să socotești că este o călătorie și o cale, așadar să călătorim cu bine, pentru a fi mult-lăudați de aceia care vin după noi în lume.

---

26. A omului care conduce, în special.

27. Credința ortodoxă.

Un mare domnitor fără dreptate este ca un râu fără apă, după cum zice mulţimea dascălilor înţelepţi.

Păzeşte-te de duşmanul tău, care se arată în faţa ta prietenos, blând, prietenos, precum vulpea cea vicleană, pentru că prefăcutul caută prilej să te înşele.

Dacă vrei să fii lăudat în vecii vecilor, să ai înaintea ochilor tăi lauda şi renumele[28] şi să faci lucruri demne de laudă şi de renume.

Să te ocupi de toţi supuşii, să ai grijă cu bună-voinţă ca toţi cetăţenii tăi să trăiască în linişte, pentru că, de felul cum se îngrijeşte păstorul, vor afla odihnă cei păstoriţi.

O, fiul meu! Gândeşte-te la acestea şi nu vei greşi vreodată. Adu-ţi aminte din ce eşti creat, unde vei merge şi unde vei rămâne în veşnicie.

Pe boierii care sunt alături de tine să-i iubeşti şi să-i apreciezi, însă nu pe cei care îţi laudă faptele pe care le faci, ci mai ales pe cei care te judecă şi te sfătuiesc atunci când greşeşti.

O, fiul meu! Să săvârşeşti lucruri nemuritoare şi dumnezeieşti, ca să nu se piardă şi faptele atunci când se va pierde trupul[29], ci să rămână vii în vecii vecilor.

Toţi cei nobili şi mari mult se măresc, pentru că ei trăiesc în fericire şi îi primesc pe toţi, căci atunci când ei sunt cinstiţi mai mult, devin şi mai nobili.

---

28. „Vederea" virtuţilor înseamnă înfăptuirea lor.
29. „Pierderea trupului" este moartea trupească.

Fiule, având astăzi stăpânirea şi puterea de a săvârşi binefaceri şi alte fapte bune, să nu amâni lucrul pentru ziua de mâine.

Nu spune doar vorbe şi nu da numai porunci, fără să ai fapte, pentru că cel mai bun dintre toţi oamenii din lume este cel care face bine cu fapta celor nevoiaşi.

Socoteşte-i slujitori şi prieteni de încredere pe oamenii înţelepţi şi vrednici, dacă vrei să ai foloase şi să-ţi slujească cu credinţă. Totdeauna gândeşte-te că adevăraţii prieteni sunt cei care te ajută şi îţi sunt credincioşi la nevoie; mai degrabă pe aceştia să-i iubeşti şi să-i onorezi cu demnităţi.

Împăraţii şi domnitorii sunt nefericiţi, iar supuşii se prăbuşesc[30] împreună cu conducătorii lor, atunci când cei corupţi se bucură de cinstire, iar cei virtuoşi sunt dispreţuiţi. Este demn de admirat şi fericit de toţi acela care îşi îndreptează greşelile, luând aminte la greşelile urâte ale celorlalţi oameni.

Să fii soare pentru toţi, răspândeşte-ţi razele şi luminează, cu faptele şi cu binefacerile, pe toţi supuşii tăi şi pe străini.

Model şi icoană vie a Împăratului şi Proorocului Dumnezeu[31] este domnitorul cel drept, blând şi milostiv; fiind astfel, şi tu te vei face chipul lui Dumnezeu pe pământ.

---

30. Din punct de vedere moral.

31. Mântuitorul Hristos este Marele Arhiereu, Împărat şi Prooroc.

O, prea strălucită floare, fiu de neam împărătesc! Fie-ţi faptele şi lucrările tale împărăteşti strălucite, pentru ca şi tu să străluceşti pe tronul nobilului tău neam.

Cu siguranţă că, mai mult decât orice, îl împodobeşte pe domnitor conştiinţa cea mai bună, cea mai dreaptă şi neîntrecută, fiindcă, pe de altă parte, bogăţia şi mărirea se duc precum curge apa.

Coroana îi încoronează pe împăraţi şi pe domnitori, iar sufletele domnitorilor şi ale oamenilor importanţi sunt încununate de dreptatea dumnezeiască şi frumuseţea sufletească.

Să ai grijă ca să nu te mândreşti vreodată înaintea vrăjmaşilor tăi cu victoriile tale, nici să batjocoreşti o, fiule, nenorocirile altora, căci împrejurările vieţii sunt aceleaşi pentru toţi, iar viitorul este neprevăzut.

Păcatul viclean se ţine de om precum umbra după trupul nostru, oriunde mergem. De aceea, fii binevoitor şi blând cu cei care greşesc.

Întoarce-ţi, pleacă-ţi urechea la cei ce te roagă şi să-i mângâi cu cuvintele cele mai blânde, dacă vrei să te proclame părinte al lor iubit.

Consideră-i tâlhari pe oamenii calomniatori şi alungă-i departe, fiule, de tronul tău, pentru că aceştia fac rău oamenilor buni şi credincioşi ţie.

Fiindcă ai luat de la Dumnezeu putere mare, să iubeşti pe Binefăcătorul tău mai mult decât pe ceilalţi oameni şi adoră-L[32] prin faptele tale bune. Pune în ar-

32. Adorarea se îndreaptă numai către Dumnezeu-Creatorul.

monie, prin fapte virtuoase şi dumnezeieşti, nobleţea sufletului tău cu nobleţea trupului tău, ca ele să fie în armonia în care au fost create la început[33].

Să doreşti mai mult să dai, decât să ţi se dea, pentru că în acest fel îi îndatorezi pe toţi să se roage lui Dumnezeu pentru fericirea ta.

O însuşire importantă a unei domnii bune este ca, mai întâi, să se înfrumuseţeze pe sine cu moravuri bune, iar apoi să îmbunătăţească moravurile supuşilor săi.

ALTE STIHURI POLITICE, CU RIMĂ, ALCĂTUITE DIN OPT SILABE, CARE VORBESC ŞI DESPRE RUGĂCIUNE, CARE ESTE CEA DINTÂI ÎNTRE VIRTUŢI

Dumnezeu, Cel Binefăcător şi Creator al tuturor, ne-a făcut dintru început, luând ţărână din pământ, a suflat asupra noastră cu suflare dumnezeiescă[34] şi ne-a creat cu natură dublă[35], făcută în chip minunat. De aceea, prea strălucite şi prea cinstitorule de Dumnezeu, avem datoria ca în această viaţă să le împodobim pe amândouă - pe suflet şi pe trup, care este făcut din pământ – cu moravuri bune şi folositoare şi cu mulţimea virtuţilor.

33. „Prima creaţie" este crearea primilor oameni, a lui Adam şi a Evei, de către Dumnezeu. „A doua creaţie" este naşterea omului, cu trupul, din părinţii săi.

34. Cf. *Facere* 2, 7.

35. Omul este alcătuit din suflet şi trup.

Aşadar, aici să ne lăudăm şi mult să ne iubim, iar după moarte, în viaţa de apoi, să ne bucurăm cu Sfinţii, fugind de cei nevrednici. De aceea, am scris aceste cugetări numindu-le *Antologie de cugetări în versuri*, adunând numai pe cele mai bune ale înţelepţilor, care curăţă sufletul, împodobesc pe oameni şi fac pe domnitori să strălucească în vecii vecilor. Pe acestea să le citeşti şi să le studiezi cu de-amănuntul, pentru ca: să trăieşti foarte bine, să fii cu adevărat fericit, să ai ocîrmuire cinstită, să ai o experienţă desăvârşită, să fii mărit în chip strălucit de către toţi, să fii cel mai înalt în fapte - prin impozite bine gândite -, să fii foarte liniştit cu toţi, însă înfricoşător pentru calomniatori.

O, prea dorite şi prea strălucite al meu, pentru că rugăciunea fierbinte şi curată către Dumnezeu este cea mai frumoasă şi cea mai bună dintre cugetări, este folositoare sufletului şi dumnezeiască, este doamna virtuţilor. Aceasta curăţă sufletul şi bucură pe Cel prea Înalt, înlătură păcatul, îl frumuseţează pe om şi îl face în fiecare zi cu inima mai luminată şi cu mintea curăţată şi întru totul luminată de har, ca să se înalţe deasupra cerurilor, pentru a se întâlni cu Dumnezeu, după cum spun înţelepţii şi teologii, precum Vasile cel Mare, cel ce este faima Cezareei[36]. Pentru aceasta, prietene şi fiule,

36. Cezareea Capadociei (azi oraşul Kayseri, Turcia) a fost o cetate importantă a Imperiului Bizantin, situată în centrul Asiei Mici. Sfântul Vasile cel Mare a fost cel mai important mitropolit al Cezareei (370-379). Din anul 1776 mitropolitul Ţării Româneşti (al Ungro-Vlahiei) a avut titlul onorific de „locţiitor al tronului Ceza-

care eşti binecuvântat de Dumnezeu, ca să vorbeşti cu Dumnezeu şi să-I mulţumeşti, am pus aici, la sfârşitul cărţii, rugăciuni foarte folositoare, mulţumiri scurte, ca să te rogi adeseori şi de multe ori pe zi[37], pentru a găsi vindecare şi mângâiere. După cum Iacob[38] porunceşte şi strigă către noi toţi, iar Hrisostom iarăşi zice cu glas mare: Să faci mulţumire cu inima veselă şi să te rogi din inimă, ca să dobândeşti vindecarea. Dacă, atunci când ne întâlnim şi vorbim cu oamenii buni, simţim puţină mulţumire şi avem mult folos, cât har vom dobândi dacă ne rugăm aşa cum se cuvine? Cu Dumnezeu vorbim împreună şi cu el ne întâlnim; unde este adorarea, acolo este şi convorbirea cu Dumnezeu. Preasfântul Duh vine cu voia lui Dumnezeu[39], locuieşte în inimă şi umple cu binecuvântare inima şi trupul.

Ascultă ce ne învaţă despre rugăciune cel ce este Gură-de-Aur[40]. Rugăciunea cea mai curată este cea plină de har, care îi face pe oameni să se întâlnească cu Dumnezeu şi îi înalţă; este sigiliul înţelepciunii, siguranţa păcii, apărătoarea fecioriei, curăţirea răutăţii, pedagogia mâniei, cauza smereniei, alungarea urei şi deplina încetare a durerii.

---

reei Capadociei". Din 1925 acest titlu este purtat de către Patriarhul României, care este şi Mitropolitul Munteniei şi Dobrogei.

37. Repetarea ideii, prin sinonime, este o caracteristică a exprimării în limba greacă, pentru a întări ideea.

38. Cf. *Iacob* 5, 13.

39. Cu voia lui Dumnezeu-Tatăl.

40. Sfântul Ioan Gură-de-Aur.

Aşadar, pentru atâtea daruri mari şi strălucite, pe care le are rugăciunea ca o cinstită doamnă, am scris, cu dorire, câteva rugăciuni de mulţumire, alese şi mult lăudate, pe care totdeauna să le citeşti, pentru a-L slăvi pe Dumnezeu. Să Îl lauzi, să Îi mulţumeşti şi să-L slăveşti ziua şi noaptea, cu inimă fierbinte. Să Îl ai ajutor şi ocrotitor al tău, nimicitor al duşmanilor tăi şi binefăcător întru toate, apărătorul domniei, acoperământ al ţării şi al strălucitei doamne Păuna, ajutor pentru prea iubiţii şi prea doriţii tăi fii Constantin şi Răducanu, vlăstare ale coroanei tale, şi pentru întregul tău palat.

După această lume şi bogăţiile ei trecătoare să intri în locaşurile cele cereşti şi veşnice, în Împărăţia cea de sus, cea cerească şi dumnezeiască, pentru a slăvi pe Treimea Cea de o Fiinţă; să te rogi fără prihană şi în vecii vecilor, împreună cu copiii şi cu soţia ta, în viaţa cea fericită.

RUGĂCIUNI DE CERERE CĂTRE PREA BUNUL DUMNEZEU ŞI CĂTRE STĂPÂNA ŞI PURUREA FECIOARA MARIA, *CARE SE ROSTESC ÎN FIECARE ZI A SĂPTĂMÂNII*

DUMINICĂ DIMINEAȚA
RUGĂCIUNEA ÎNTÂI

Din somn ridicându-mă, mulțumescu-ți Ție, Preasfântă Treime, că, pentru multă bunătatea Ta şi pentru îndelungă-răbdarea Ta, nu Te-ai mâniat pe mine, leneşul şi păcătosul, nici nu m-ai pierdut pentru fărădelegile mele, ci ai arătat iubire de oameni, după obicei; şi, întru deznădăjduire zăcând eu, m-ai ridicat, ca să slăvesc puterea Ta dis-de-dimineață. Deci, acum luminează-mi ochii gândului, deschide-mi gura, ca să cuget la cuvintele Tale, să înțeleg poruncile Tale, să fac voia Ta, să-Ți cânt întru mărturisirea inimii şi să laud prea sfânt numele Tău, al Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNEA A DOUA, către PREASFÂNTA NĂSCĂTOARE DE DUMNEZEU

Iubitoare de oameni, Maică a Iubitorului de oameni Dumnezeu, Stăpână, de Dumnezeu Născătoare, pleacă urechea ta şi ascultă-mă dintru înălțimea slavei tale. Păcătuit-am, Preasfântă, păcătuit-am şi cunosc fărădele-

gile mele şi păcatul meu înaintea mea este pururea. Caută, Prea Sfântă, spre rugăciunea şi spre mărturisirea robului tău şi dăruieşte-mi izvor de lacrimi, din sufletu-mi înfrânt, curăţă-mă, dezleagă-mă, spală noroiul păcatelor mele; insuflă, în inima mea, teama cea sfântă faţă de Fiul tău şi Dumnezeu.

Nor prea luminos al Soarelui Celui înţelegător, străluceşte lumina ta cea simţitoare în mintea mea cea tulburată şi întunecată, împrăştie şi alungă pâcla cea deasă a cugetărilor mele celor viclene, pentru ca, în liniştea şi blândeţea luminii strălucirii tale, să aduc Ţie, Creatorului şi Ziditorului meu, jertfă de laudă şi de mărturisire, slăvindu-Te cu mulţumire pe tine, rugătoarea pentru cei păcătoşi, şi pe Hristos, Cel născut din tine şi Dumnezeul nostru, în vecii cecilor. Amin.

LUNI
RUGĂCIUNEA ÎNTÂI

Doamne Dumnezeul nostru, Cel ce prin pocăinţă ai dăruit iertare oamenilor şi ne-ai arătat chip de cunoaştere a păcatelor şi de mărturisire, spre iertare, pocăinţa proorocului David, Însuţi, Stăpâne, pe noi, cei căzuţi în multe şi mari păcate, miluieşte-ne după mare mila Ta şi după mulţimea îndurărilor Tale; şterge fărădelegile noastre; că Ţie am greşit, Doamne, Cel ce cunoşti şi cele nearătate şi cele ascunse ale inimii oamenilor şi Care singur ai putere a ierta păcatele. Inimă curată zidind întru noi şi cu duh stăpânitor întărindu-ne

şi bucuria mântuirii Tale arătându-ne, nu ne lepăda pe noi de la faţa Ta, ci binevoieşte, ca un bun şi iubitor de oameni, până la suflarea noastră cea mai de pe urmă, să-Ţi aducem Ţie jertfa dreptăţii şi prinos în sfintele Tale altare. Cu mila şi cu îndurările şi cu iubirea de oameni ale Unuia-Născut Fiului Tău, cu Care eşti binecuvântat, împreună cu Prea Sfântul şi Bunul şi de viaţă Făcătorul Tău Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNEA A DOUA, către PREA SFÂNTA NĂSCĂTOARE DE DUMNEZEU

Stăpâna mea, Născătoare de Dumnezeu, nu mă părăsi pe mine, păcătosul şi nevrednicul robul tău, ca să nu fiu pierdut pentru faptele mele cel viclene; ci, pentru milostivirea ta, caută spre mine şi mă izbăveşte de ispitele acestea, pentru ca şi eu să te măresc totdeauna ca pe apărătoarea mea şi ca pe veşnica mărire a neamului nostru, izbăvit fiind cu mila ta, totdeauna, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

MARŢI
RUGĂCIUNEA ÎNTÂI

Doamne, Îndurate şi Milostive, Îndelung-răbdătorule şi Mult-milostive, ascultă rugăciunea mea, ia aminte la glasul rugăciunii mele. Fă cu mine semn spre bine; îndreptează-mă pe calea Ta, ca să umblu întru adevărul Tău; veseleşte inima mea, ca să ne temem de

numele Tău cel sfânt, pentru că mare eşti Tu şi faci lucruri minunate . Tu singur eşti Dumnezeu şi nu este nimeni asemenea Ţie, Doamne: puternic întru milă şi bun întru tărie, spre a ajuta şi a mângâia şi a mântui pe toţi cei ce nădăjduiesc întru numele Tău cel sfânt. Că Ţie se cuvine toată slava, cinstea şi închinăciunea, Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNEA A DOUA

Dumnezeule cel veşnic, Făcătorule a toată făptura, Izvorule al milei, adâncul bunătăţilor, arată peste mine lumina feţei Tale, Doamne; străluceşte în inima mea, Soare înţelegător al dreptăţii, şi umple sufletul meu de a Ta veselie. Învaţă-mă ca să cuget şi să spun judecăţile Tale şi să mă mărturisesc Ţie neîncetat, Stăpânului şi Binefăcătorului meu. Mâinile mele le îndreptează spre lucrarea voii Tale şi fă cu mine ca să Te iubesc şi să sporesc bine-făcând cele plăcute Ţie, păzindu-mă de tot păcatul şi de toată puterea potrivnică, pentru ca şi prin mine, smeritul şi nevrednicul robul tău, să se slăvească prea sfânt numele Tău, al Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

MIERCURI
RUGĂCIUNEA ÎNTÂI

Dumnezeule şi Părinte al Domnului nostru Iisus Hristos, Cel care m-ai ridicat din patul meu şi m-ai îndrumat până în acest ceas al rugăciunii, dă-mi harul Tău, deschizându-mi gura. Călăuzeşte-mă cu Duhul Tău cel Sfânt şi învaţă-mă îndreptările Tale. Câte Ţi-am greşit până în acest ceas, cu cuvântul, cu fapta sau cu gândul, cu voie ori fără de voie, slăbeşte, lasă, iartă, după mare mila Ta. Că, dacă Te vei uita la fărădelegi, Doamne, Doamne, cine va putea suferi? Că la Tine este izbăvirea. Tu eşti Unul Sfânt, ajutător, puternic şi apărător al vieţii noastre şi pe Tine Te laudă toată zidirea în veci. Amin.

RUGĂCIUNEA A DOUA, către PREASLĂVITA NĂSCĂTOARE DE DUMNEZEU

Preasfântă Stăpână, Născătoare de Dumnezeu, izgoneşte de la mine, păcătosul şi nevrednicul robul Tău, lenevia, uitarea, neştiinţa, nepurtarea de grijă şi toate cugetările viclene şi necurate de la ticăloasa mea inimă şi de la întinatul meu suflet şi de la întunecata mea minte; şi stinge văpaia patimilor mele şi miluieşte-mă şi ajută-mi, pentru că sunt neputincios cu sufletul şi cu trupul. Izbăveşte-mă de dorinţele cele viclene, care vin asupra mea, şi de aducerile-aminte din zi şi din noapte şi izbăveşte-mă de toate faptele mele cele rele. Că tu eşti

prea binecuvântată mai mult decât toate neamurile şi prea cinstitul tău nume se slăveşte în vecii vecilor. Amin.

JOI
RUGĂCIUNEA ÎNTÂI

Binecuvântat eşti, Dumnezeul părinţilor noştri, şi lăudat şi prea slăvit este numele Tău în veci, pentru că ai făcut să treacă umbra nopţii şi mi-ai arătat iarăşi lumina zilei. Şi mă rog milostivei Tale bunătăţi, Doamne: curăţeşte păcatele mele şi primeşte rugăciunea mea, întru mare mila Ta. Că la Tine scăpăm, Dumnezeule cel Milostiv şi Atotputernic. Străluceşte în inima mea Soarele cel adevărat al dreptăţii Tale; luminează mintea mea şi simţurile toate păzeşte-mi-le, ca, umblând în lumina zilei cu bunăcuviinţă, pe calea poruncilor Tale, să ajung la viaţa cea de veci, că la Tine este izvorul vieţii, şi să mă învrednicesc să fiu întru desfătarea luminii Tale celei neapropiate. Că Tu eşti Dumnezeul nostru şi Ţie slavă înălţăm, Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, acum şi în veci. Amin.

RUGĂCIUNEA A DOUA

Doamne, Dumnezeul nostru, adu-Ţi aminte de mine, păcătosul şi nevrednicul robul Tău, când chem numele Tău cel sfânt, şi nu mă lăsa ruşinat în aşteptarea milei Tale, ci îmi dăruieşte, Doamne, împlinirea tuturor cererilor celor spre mântuire; şi mă învredniceşte să Te

iubesc şi să mă tem de Tine, din toată inima mea, şi să fac întru toate voia Ta. Că bun şi iubitor de oameni Dumnezeu eşti şi numai Ţie se cuvine slava şi închinăciunea în veci. Amin.

VINERI
RUGĂCIUNEA ÎNTÂI

Dis-de-dimineaţă ridic duhul meu către Tine, Dumnezeule, pentru că lumină sunt poruncile Tale. Învaţă-mă, Dumnezeule, dreptatea Ta, poruncile Tale şi îndreptările Tale. Luminează ochii gândurilor mele, ca nu cumva să adorm în păcate, spre moarte; risipeşte orice negură de la inima mea. Păzeşte fără de ispită viaţa mea, cu pecetea Sfântului Tău Duh. Revarsă asupra mea bogata milă a iubirii Tale de oameni, pentru ca, mântuit fiind cu sufletul şi cu trupul, să slăvesc cu îndrăznire minunatul şi binecuvântatul Tău nume, al Tatălui, şi al Fiului şi al Sfântului Duh, acum şi în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNEA A DOUA, către PREALĂUDATA NĂSCĂTOARE DE DUMNEZEU

Stăpână, Născătoare de Dumnezeu, nădejdea mea, tu cunoşti cugetele mele şi faptele mele şi slăbiciunea smeritei mele făpturi şi ţie îţi pun înainte sufletul meu cel întinat cu multe păcate. Tu, Stăpână, vezi murdăria rănilor nevrednicului meu suflet. Tu, însă, dăruieşte-mi vindecare, punând asupra mea picătura dragostei de oameni.

Ascultă-mă, Prea Curată, şi fă-L binevoitor pentru mine pe Fiul tău şi Dumnezeu, Cel care va spune înaintea îngerilor şi a oamenilor cugetele şi faptele mele cele viclene. Să te primească pe tine Iubitorul de oameni ca pe o Maică, pentru ca să mijloceşti pentru tot sufletul păcătos şi deznădăjduit, ca ceea ce eşti izbăvirea şi mijlocitoarea păcătoşilor.

Miluieşte-mă pe mine, cel afundat în adâncul păcatelor, care îndrăznesc la mila ta şi la ocrotirea ta cea iubitoare de oameni, care îţi aduc suspin din inima mea zdrobită. Nu înceta, Stăpână, să mijloceşti pentru mine, cel smerit şi nevrednic, pentru ca, prin ajutorul tău, să mă învrednicesc de iertarea multelor şi grelelor mele păcate. Că tu eşti nădejdea celor deznădăjduiţi, ajutorul celor neajutoraţi, scăparea celor ce aleargă la tine şi pe tine te laudă toată făptura în veci. Amin.

SÂMBĂTĂ
RUGĂCIUNEA ÎNTÂI

Doamne Dumnezeul meu, Cel ce ai alungat de la mine lenevia somnului şi m-ai chemat cu chemare sfântă, ca să mă mărturisesc Ţie pentru judecăţile dreptăţii Tale, primeşte smerita mea rugăciune şi dăruieşte-mi credinţă fără de ruşine, nădejde neşovăitoare şi dragoste adevărată. Binecuvintează intrările şi ieşirile mele, faptele, cuvintele şi dorinţele mele, pentru ca să slăvesc cu mulţumire nespusa şi folositoarea Ta bunătate. Căci al Tău este să ne miluieşti

şi să ne mântuieşti, Dumnezeul nostru, şi Ţie slavă înălţăm Tatălui, şi Fiului şi Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

RUGĂCIUNEA A DOUA

Doamne Dumnezeul nostru - Cel ce ai făcut cerul, pământul, marea şi toate cele ce sunt în ele - miluieşte-mă şi mă iartă pe mine, păcătosul şi nevrednicul robul Tău, de păcatele mele cele multe. Izbăveşte-mă, Doamne, de patimile trupului şi scapă-mă de războiul cugetelor mele celor necurate.

Doamne, Dumnezeul meu, apără-mă de uneltirile diavolului şi acoperă-mă cu mâna Ta cea puternică de toată năvălirea vrăjmaşului.

Doamne, Tu toate le ştii, Tu cunoşti greşelile mele şi, după cum binevoieşti, izbăveşte-mă de acestea.

Doamne, Dumnezeul meu, dăruieşte-mi Îngeri buni, care să mă conducă şi să mă îndrume.

Doamne, luminează-mi inima, pe care mi-a întunecat-o dorinţa cea vicleană.

Doamne, eu ca un om am greşit, iar Tu, ca Dumnezeu, iartă-mă şi miluieşte-mă. Doamne, vezi slăbiciunea sufletului meu şi trimite harul Tău întru ajutorul meu; dăruieşte-mi un sfârşit bun şi desfătarea vieţii celei veşnice, pentru ca şi prin mine, păcătosul, să se prea slăvească prea sfânt numele Tău, al Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh, acum şi în vecii nesfârşiţi. Amin.

RUGĂCIUNE CĂTRE ÎNGERUL PĂZITOR AL SUFLETULUI OMULUI,

care se citeşte în fiecare seară

Sfinte Îngere, îndrumătorul necuratului meu suflet şi al vieţii mele celei ticăloase, nu mă părăsi pe mine, păcătosul, nici nu te îndepărta de mine pentru neînfrânarea mea; nu da loc diavolului viclean, ca să-mi stăpânească acest trup muritor cu silnicie. Întăreşte întinata şi neputincioasa mea mână şi mă călăuzeşte pe calea mântuirii. Aşa Sfinte Îngere, păzitorul şi acoperitorul întinatului meu suflet şi trup, iartă-mi toate faptele cu care te-am necăjit în toate zilele vieţii mele şi orice am greşit în această zi. Acoperă-mă în această noapte şi păzeşte-mă de toată ispita celui potrivnic, ca să nu mânii cu niciun păcat pe Dumnezeu; roagă-te pentru mine către Domnul, ca să mă întărească întru frica Sa şi vrednic să mă arate pe mine, robul Său, bunătăţii Sale. Amin.

ALTE VERSURI, CE REZUMĂ CUPRINSUL ACESTEI CĂRŢI, AL CĂROR ACROSTIH ESTE

OSTENEALA LUI ANTIM

Această mică lucrare a fost alcătuită foarte bine, iar întreg cuprinsul ei a fost împărţit în patru părţi. Două părţi au cugetări, care înfrumuseţează foarte bine viaţa domnitorilor. La sfârşit s-au pus celelalte părţi care mântuiesc sufletul şi îi aduc mari foloase, precum Nilul ajută, udând sufletele cu curgeri aurite. Acestea Îl îmbunează pe Dumnezeu Cel Atotputernic. Mai ales partea a patra ne face fii ai Celui fără de stricăciune, însă partea a treia ne îndrumă către dorirea părţii a patra.

Aşadar, pe cât îţi este cu putinţă, înfrumuseţează-ţi viaţa, ca să devii fiu al lui Dumnezeu şi să-ţi mântuieşti sufletul.

SFÂRŞIT
şi lui Dumnezeu slavă.

SFÂNTUL ANTIM IVIREANUL MITROPOLITUL ŢĂRII ROMÂNEŞTI

SFATURI CREŞTINO-POLITICE CĂTRE PREACREDINCIOSUL ŞI PREAÎNĂLŢATUL DOMNITOR ŞI VOIEVOD AL TOATĂ UNGRO-VLAHIA, DOMNUL IOAN ŞTEFAN CANTACUZINO